

Warszawa, dnia 18 maja 2015 r.

WD.5130.1.34.2015

DECYZJA NR 410 /2015

Na podstawie przepisów art. 89 pkt. 2, art. 91 ust. 4 pkt. 3 i 4, art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003r. Nr 162, poz. 1568 - ze zm.), w trybie art. 104 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 1960 r. Nr 30, poz. 168 - ze zm.), w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu,

Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków

orzeka:

wpisać do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego Gmach Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Warszawskiej - wraz z terenem dziedzińca i usytuowaną na nim chłodnią kominową - wzniesiony w l. 1951-1954 wg projektu Józefa Ufnalewskiego, położony w Warszawie przy ul. Nowowiejskiej 21/25, (dz. ew. nr 6, obręb 5-05-08), dzielnica Śródmieście

- niniejszym wpisem obejmuje się ww. budynek i chłodnię kominową wraz z gruntem w granicach fundamentowania oznaczone na załączniku graficznym kolorem czerwonym. Kolorem zielonym oznaczono teren dziedzińca wpisanego do rejestru zabytków, (dz. ew. nr 6, obręb 5-05-08, KW WA4M/00212942/9).
- załącznik graficzny do niniejszej decyzji stanowi jej integralną część.

Uzasadnienie

W dniu 29.12.2014 r. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków (MWKZ) wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego Gmachu Instytutu Techniki Ciepłej (budynek frontowy oraz oba skrzydła – pawilony) - wraz z terenem działki nr ew. 6, obręb 5-05-08 - wzniesionego w l. 1951-1954 wg projektu Józefa Ufnalewskiego, położonego w Warszawie przy ul. Nowowiejskiej 21/25, w dzielnicy Śródmieście. Dnia 3.03.2015 r. odbyły się oględziny przedmiotowego obiektu, podczas których rozszerzono zakres wpisu o chłodnię kominową. Następnie pismem z dnia 13.03.2015 r. zawiadomiono strony o zakończeniu postępowania administracyjnego.

Pomysłodawcą, organizatorem, a także fundatorem Instytutu Techniki Ciepłej był obecny patron Instytutu prof. Bohdan Stefanowski, będący od 1918 r. pracownikiem naukowym, a później kierownikiem Katedry Termodynamiki Technicznej i Laboratorium Maszyn Politechniki Warszawskiej. W 1939 r. planował on utworzenie od podstaw nowego instytutu, jednakże wybuch II wojny światowej oraz podjęcie przez profesora zadania zorganizowania Politechniki Łódzkiej w 1945 r., odłożyło plany o ponad dziesięć lat. W 1949 r. Stefanowski powrócił do Warszawy i pracy na politechnice, a także do przedwojennych zamiarów utworzenia instytutu. Na lokalizację wybrano teren zajmowany dawniej przez tor wyścigów konnych na Polu Mokotowskim, położony przy ulicy Nowowiejskiej, a więc w bezpośrednim sąsiedztwie głównego kompleksu uczelni. Gmach został wybudowany w latach 1951-1954, natomiast w 1961 r. nastąpiło formalne powołanie instytutu. Wykonanie projektu powierzono architektowi oraz prezesowi SARP-u Józefowi Ufnalewskiemu, ściśle współpracującemu z prof. Stefanowskim. Gmach otrzymał formę zgodną z obowiązującą ówczesnie doktryną realizmu socjalistycznego, jednakże ze względów oszczędnościowych uproszczono budynek z zewnątrz, rezygnując z oblicowania elewacji płytami piaskowca i klinkieru oraz z tralkowej attyki.

Przedmiotowy obiekt zlokalizowano po południowej stronie ulicy Nowowiejskiej, naprzeciw bocznej elewacji głównego

gmachu Politechniki Warszawskiej. Wybudowany na planie litery „U” składa się z budynku frontowego, usytuowanego wzdłuż ulicy oraz ustawionych prostopadle względem niego dwóch hal, pomiędzy którymi umiejscowiono audytorium, wewnętrzny dziedziniec z centralnie położoną chłodnią kominową i zamykającą podwórze dawną portiernię.

Wolnostojący gmach Instytutu skomponowano symetrycznie wzdłuż środkowej osi północ-południe, którą wyznaczają: wejście główne, audytorium oraz chłodnia kominowa i dawna portiernia. Obiekt został rozbitý na cztery bryły, zróżnicowane pod względem rzutu, wysokości oraz funkcji, które spinają jedynie, na poziomie przyziemia, łączniki w formie korytarzy, przechodzące w parterowe pawilony usytuowane wzdłuż zewnętrznych elewacji hal. Murowany gmach został otynkowany mineralnym tynkiem barwionym w masie i nakryty płaskimi dachami pokrytymi papą, natomiast chłodnia kominowa posiada w całości betonową konstrukcję.

Dominantę instytutu stanowi wieloosiowy i pięciokondygnacyjny człon frontowy z wysokim, boniowanym parterem i lastrykowym cokółem. Wejście główne podkreślone zostało trójosiowym, nieznacznie wysuniętym, portykiem o uproszczonych formach w postaci wąskich bruzdek wykonanych w tynku, prostokątnych płycin oraz napisu „Instytut Techniki Ciepłej” umieszczonego na belkowaniu. Uzupełnienie portyku stanowią wysokie, dwuskrzydłowe drzwi z dekoracyjnymi kratami i walcowate latarnie ściennie. Kolejne piętro, o charakterze mezzanina, wydzielono za pomocą profilowanych gzymsów i dodatkowo rozczłonkowano płycinami. Pozostałe kondygnacje zdobione są jedynie profilowanymi opaskami okiennymi. Całość wieńczy prosty, silnie wysunięty gzyms koronujący. Elewacje urozmaicono ponadto poprzez zróżnicowanie podziałów okiennych. Z wyjątkiem jednoskrzydłowych okien, zlokalizowanych na środkowych osiach tylnej elewacji, wszystkie okna są prostokątne i dwuskrzydłowe- sześciopółowe w przyziemiu, dwupółowe na pierwszym piętrze oraz czteropółowe na pozostałych kondygnacjach.

Budynek posiada czytelny oraz powtarzalny rozkład wnętrza. W centralnej części każdego piętra umieszczono prostokątny hol z odchodzącymi od niego dwoma korytarzami oraz z ujmującymi go dwoma kłatkami schodowymi. Na zakończeniu każdego korytarza, oraz po obu jego stronach, znajdują się wejścia do gabinetów pracowników naukowych i sal wykładowych. W odróżnieniu od elewacji, wnętrza otrzymały znacznie bogatszy wystrój, głównie skoncentrowany w przestrzeniach ogólnodostępnych i ciągach komunikacyjnych. Hol główny przyziemia, posiadający najbardziej reprezentacyjny charakter, zdobią lastrykowe, kanelurowane kolumny, prostokątne płyciny i kasetony, profilowane obramienia otworów oraz półkoliście zamknięte wejścia do korytarzy. W korytarzach parteru zastosowano podziały lizenowe ścian oraz spłaszczony pseudokopuły, rozdzielone parami gurtów. Lastrykowe posadzki ozdobiono prostymi, geometrycznymi wzorami. Dekoracja kolejnych pięter zyskała nieco prostszą formę w postaci płycin, listew, lizen oraz kasetonów rozdzielonych podciągami w formie belek stropowych. Hole pierwszego oraz drugiego piętra podzielono dodatkowo ozdobnymi metalowymi kratami. W pozostałych pomieszczeniach częściowo zachowały się parkiety ułożone w jodełkę, zaokrąglone fasety z listwą sufitową oraz meblościanki dzielące pomieszczenia na dwa gabinety. Na uwagę zasługuje także fakt, iż w większości zachowały się drewniane jedno- i dwuskrzydłowe drzwi o konstrukcji ramowej. W kłatkach schodowych zastosowano dwubiegowe schody z lastrykowymi stopniami oraz ozdobną poręczą w formie metalowych, spiralnie skręconych słupków usytuowanych na lastrykowym, profilowanym cokole i z drewnianymi pochwytami.

Jedenastoosiowe hale otrzymały formę charakterystyczną dla budynków przemysłowych. Oba skrzydła, o połowę niższe niż człon frontowy, posiadają dwie kondygnacje, przy czym pierwsze piętro jest dwukrotnie wyższe od parteru, i dodatkowo przeprute wysokimi, szesnastopółowymi oknami, rozdzielonymi lizenami. W przyziemiu elewacji od strony dziedzińca znajdują się ponadto duże okna oraz drzwi garażowe, natomiast od strony zewnętrznej, elewacje przysłonięte są parterowymi pawilonami, o lizenowej artykulacji ściennej i z prostymi attykami. Hale zwieńczono wysuniętymi gzymsami, a na dachach umieszczone zostały długie, betonowe świetliki, z przeszklonymi bocznymi ściankami. W związku ze zróżnicowanym przeznaczeniem obu hal otrzymały one odmienny układ wnętrza. Hala południowa posiada kilka kondygnacji w formie dookólnych antresoli, z wtórnie wydzielonymi pomieszczeniami. Układ północnej hali został w całości podporządkowany mini-elektrowni dydaktycznej, którą umieszczono w dwóch przestronnych i wysokich pomieszczeniach o zróżnicowanej ilości

kondygnacji, zajmujących większość kubatury budynku.

Dwukondygnacyjne audytorium, wybudowane na planie zbliżonym do kwadratu, jest nieznacznie niższe niż hale. Kondygnacje rozdzielone zostały balkonem obiegającym budynek, który od strony zachodniej łączy się z tarasem utworzonym na zadaszeniu dwukondygnacyjnej, prostokątnej dobudówki. Wyróżnikiem audytorium jest umieszczenie rzędu okien jedynie w górnej kondygnacji, co spowodowane jest przesłonięciem partii przyziemia innymi obiektami. Wnętrze natomiast, o układzie teatralnym, zostało ozdobione profilowanymi gzymsami, płycinami ściennymi, oculusem oraz dekoracyjną metaloplastyką.

Parterowe łączniki spinające ww. budynki w jeden gmach otrzymały formę korytarzy o lastrykowych i ceramicznych posadzkach, przedzielone dekoracyjnymi kratami. Jedynie centralna część, zlokalizowana pomiędzy budynkiem frontowym, a audytorium, otrzymała wystrój spójny z dekoracją holu głównego, wzbogacony o dwa prostokątne, wielopolowe świetliki sufitowe. Przestrzeń zakłócona została nieznacznie przez współczesny szyb windowy wyprowadzony przez dach łącznika.

Chłodnia kominowa otrzymała formę lekko zwężającego się ku górze walca, ustawionego na szerszym i wysokim cokole oraz zwieńczonego płaskim okapem osadzonym na wspornikach.

Wraz z pojawiającymi się nowymi potrzebami dydaktycznymi i przeprowadzanymi remontami, wtórnie podzielono część pomieszczeń, wymieniono w nich posadzki i pierwotne umeblowanie, a w całym gmachu oryginalną stolarkę okienną zastąpiono nową, wykonaną z PCV. Ponadto od około 30 lat z użytku jest wyłączona mini-elektrownia dydaktyczna oraz będąca jej elementem chłodnia kominowa, co spowodowało, iż hala zachodnia (w której znajduje się ww. elektrownia) pozbawiona została pierwotnej funkcji i obecnie jest wykorzystywana w niewielkim stopniu. Przekształceniu uległa również funkcja portierni oraz mieszkań pracowniczych zlokalizowanych na tyłach audytorium. Oba obiekty zostały przeznaczone na potrzeby dydaktyczne, przy czym w portierni zamurowano wejścia prześwitu, tworząc tym samym dodatkowe pomieszczenie. W 2013 r. w budynku frontowym zainstalowano dodatkową, zewnętrzną windę od strony dziedzińca, natomiast wejście główne poprzedzone zostało nowymi schodami wraz z podjazdem dla osób niepełnosprawnych oraz ujmującymi je „parasolowatymi” wiatami, dźwiganymi przez pary słupów.

Gmach Instytutu Techniki Ciepłej posiada wartości historyczno-naukowe i artystyczne. Był on jedną z pierwszych powojennych inwestycji Politechniki Warszawskiej, zaprojektowanych z myślą o kształceniu specjalistów w zakresie techniki ciepłej, a także z myślą o prowadzeniu kompleksowych zadań badawczych, przeznaczonych również na potrzeby odradzającego się w Polsce przemysłu. Ze względu na naukowo-badawczy charakter placówki, została ona wyposażona w najnowocześniejszy sprzęt oraz własną mini-elektrownię dydaktyczną. Pomimo ograniczeń finansowych, które wpłynęły w głównej mierze na wygląd zewnętrzny gmachu, prof. Stefanowski wraz z architektem Ufnalewskim zaprojektowali niezwykle funkcjonalny obiekt. Poprzez połączenie w jednym obiekcie budynków o różnej funkcji oraz poprzez zastosowanie przejrzystego i prostego rozkładu wnętrza, zapewniającego sprawną komunikację pomiędzy salami wykładowymi i pomieszczeniami warsztatowymi, umożliwiono prowadzenie zajęć teoretycznych i praktycznych w jednym miejscu, usprawniając tym samym wykonywane przez pracowników Instytutu i studentów prace badawcze. Gmach został zaprojektowany w stylistyce realizmu socjalistycznego, nawiązującego do form typowych dla architektury klasycyzmu. Świadczą o tym symetryczna kompozycja, osiowość założenia oraz gradacja brył ze względu na pełnioną funkcję. Jednakże, w porównaniu ze sztandarowymi budowlami epoki socrealizmu, gmach otrzymał bardzo uproszczony i powściągliwy detal architektoniczny w formie boniowania, opasek okiennych, gzymsów koronujących i ozdobnego portyku wejścia głównego. Bogatszą dekorację zyskały wnętrza, gdzie zastosowano kolumny, płyciny ścienne, listwy, sklepienia, ozdobne stropy i posadzki, uzupełnione ozdobną metaloplastyką. Należy ponadto zaznaczyć, iż gmach został umiejętnie wkomponowany w zabudowę ulicy Nowowiejskiej (na odcinku pl. Politechniki – al. Niepodległości), charakteryzującej się luźnym rozmieszczeniem budynków, natomiast pod względem formy widoczne są nawiązania do architektury gmachu głównego politechniki.

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, z urzędu bądź na wniosek

właściciela zabytku nieruchomego, lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Definicja legalna zawarta w art. 3 pkt.1 ww. ustawy określa, iż zabytek nieruchomy to nieruchomości, jej część lub zespół nieruchomości. Wobec powyższego w związku z zasadą prawa cywilnego wyrażoną w art. 46 § 1 Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 – ze zm.) – mówiącą, iż nieruchomościami są części powierzchni ziemskiej stanowiące odrębny przedmiot własności (grunt) jak również budynki trwale z gruntem związane lub części takich budynków, jeżeli na mocy przepisów szczególnych stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności – wynika, iż ochroną prawną na mocy decyzji o wpisie do rejestru zabytków, objęty jest obiekt wraz z gruntem w granicach jego ścian fundamentowych. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 1 litera c ww. ustawy ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania, zabytki nieruchome będące dziełami architektury i budownictwa. Z uwagi na zachowane wartości historyczne, naukowe i artystyczne gmach Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Warszawskiej – wraz z terenem dziedzińca i usytuowaną na nim chłodnią kominową - położony w Warszawie przy ul. Nowowiejskiej 21/25 odpowiada definicji legalnej zabytku zawartej w art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zostaje wpisany niniejszą decyzją do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego i podlega ochronie prawnej.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom, na podstawie art. 127 K.p.a, odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które należy złożyć za pośrednictwem tutejszego urzędu (na adres: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie, 00-373 Warszawa, ul. Nowy Świat 18/20) zgodnie z art. 129 § 2 K.p.a w terminie 14 dni od doręczenia przedmiotowej decyzji. Jednocześnie MWKZ informuje, iż – zgodnie z art. 130 § 3 pkt 1 K.p.a wniesienie odwołania od niniejszej decyzji nie wstrzymuje jej wykonanie.

UWAGA, NUMER REJESTRU ZABYTKÓW JEST NADAWANY PO STWIERDZENIU WYKONALNOŚCI NINIEJSZEJ DECYZJI

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

Rafał Nadolny

Załączniki:

1. Załącznik graficzny
2. Pouczenie o skutkach wpisu zabytku do rejestru zabytków

Otrzymują:

1. Rektor Politechniki Warszawskiej, Gmach Główny PW, pl. Politechniki 1, 00-661 Warszawa
- ✓ 2. Dyrektor Instytutu Techniki Ciepłej, ul. Nowowiejska 21/25, 00-665 Warszawa
3. 5 x WUOZ aa (nr rej,teczka obiektu, KW, kataster, NID)

Do wiadomości:

4. 2 x Urząd Dzielnicy Śródmieście m. st. Warszawy (Burmistrz, WaiB), ul. Nowogrodzka 43, 00-691 Warszawa
5. Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków, ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa

KONTAKT:022 44 30 431

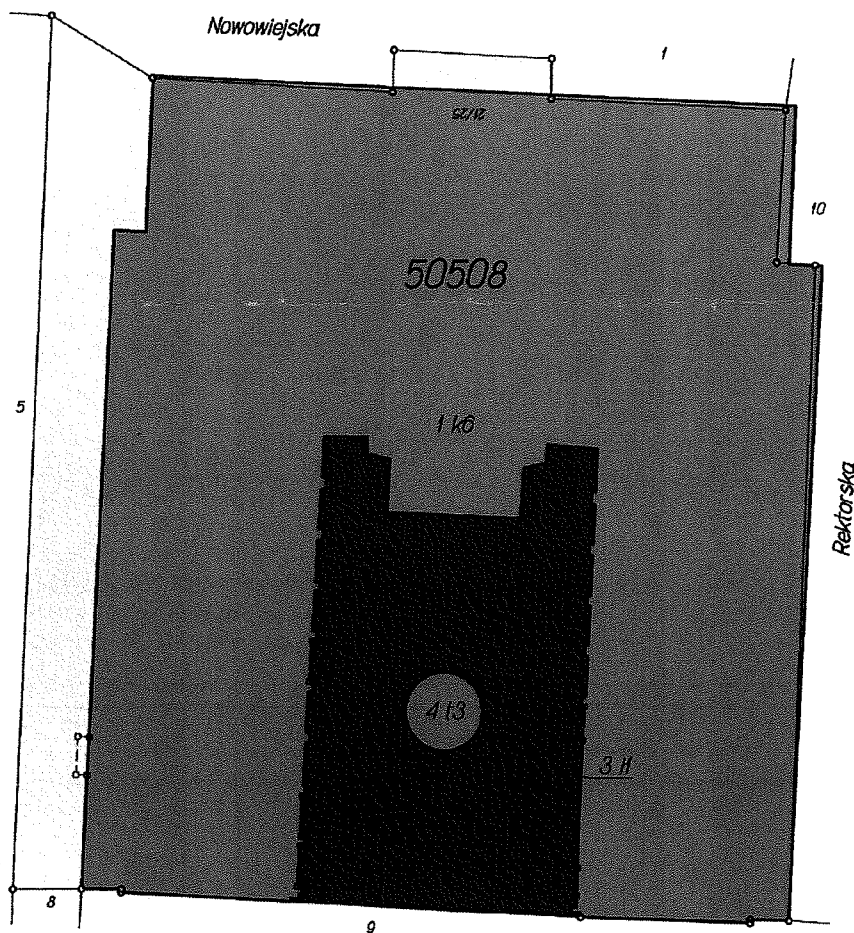
Załącznik graficzny do decyzji MWKZ nr ⁴¹⁰...../2015 z dnia 18 maja 2015 r. wpisującej do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego Gmach Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Warszawskiej - wraz z terenem dziedzińca i usytuowaną na nim chłodnią kominową - wzniesiony w l. 1951-1954 wg projektu Józefa Ufnalewskiego, położony w Warszawie przy ul. Nowowiejskiej 21/25, (dz. ew. nr 6, obręb 5-05-08), dzielnica Śródmieście

- Gmach Instytutu Techniki Ciepłej oraz chłodnia kominowa wpisane do rejestru zabytków nieruchomych
- Teren dziedzińca wpisany do rejestru zabytków

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

Rafał Nadolny
Rafał Nadolny

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel. 22 44 30 400, fax: 22 44 30 401
www.mwzkz.pl

WANDERLUST
KONSTANTIN
KONSTANTIN

WANDERLUST
KONSTANTIN
KONSTANTIN